

nekoliko večje pravice dovolili češki kraljevini. Čehi bi pa tudi morda radi nekoliko odstopili od svojega državnega prava, ko bi videli, da vpliv zastopnikov s Češkega odločuje na Dunaji. Zanje bi Dunaj dobil vse drugo vrednost, nego jo pa ima sedaj.

Mi vemo sicer, da češko-nemška sprava še ne bode tako hitro dovršena. Stoletno nasprotje ne da se kar na jedenkrat poravnati. Tudi dunajske punktacije niso prava podlaga za tako spravo. V teh punktacijah je več zdravega jedra, nego se navadno hoče priznati in bi bilo celo ugodno za Čeha, ako se izvedo tudi za Moravsko in Šlezijo, ali vsled agitacij je narod češki zgubil tako svoje zaupanje vanje, da misliti ne moremo, da bi se na njih podlagi nadaljevala sprava. Mladočehi že zaradi tega ne morejo priznati teh punktacij, ker so staročeško delo. Poiskati bi se morala druga podlaga, in pri dobri volji od obeh stranij bi se tudi našla. Vsaj tudi dunajske punktacije bi ne imele take osode, da jim grof Taaffe sam že v začetku ni vsadil smrtnega kalu. Ozirajoč se na javno mnenje naj bi bil povabil k dotičnim poganjanjem tudi Mladočehi. Res bi bila poganjanja malo težje se vršila, ali delo bi bilo imelo nekoliko trdno podlago, ker bi bile zanje vse večje stranke na Češkem. Sedaj seveda ni več na vladi, da naredi pot spravi, temveč se morajo Mladočehi in Nemci sami poprej pogoditi glede na spravo.

Takemu delu, kakor sploh zvezi Mladočehov in nemških liberalcev se pa prikazuje sedaj neka druga ovira. Vprašanje je le, če sta ti dve stranski še vedno poklicani in opravičeni sklepati in govoriti v imenu obeh narodnostij na Češkem. Proti nemškimi liberalcem močno rujejo nemški nacijonanci, Mladočehom pa preti gibanje Staročehov in pa tako imenovane kmetske stranke. Kako hudo je gibanje proti Mladočehom, nam je najboljši dokaz to, da se je mladočeškemu vodstvu v Pragi zdelo potrebno obrniti se do somišljenikov po vsej deželi, da nabirajo denar za strankine namene. Ker se sedaj ne ve, če imajo Mladočehi in pa nemški liberalci še vedno večino prebivalstva na Češkem na svoji strani, zato pa tudi ne morejo začeti katic pogajanj o spravi mej obema narodnostima in pa o skupnem delovanju, ker njih sklepi bi imeli jednak uspeh, kakor dunajske punktacije, ako pri katic bodočih volitvah te dve stranki pridete poraženi ali pa vsaj znatno oslabljeni iz volilnega boja.

Predno morejo torej storiti kak daljši korak, morajo se na Češkem vršiti kake volitve, bodisi deželno- ali pa državnozbornske. Če izpadejo ugodno za Mladočehi in nemške liberalce, potem je pa pričakovati, da bodo dalje predli nit, katero so začeli v državnem zboru, pripravljali pot spravi v deželi, kakor tudi skupnemu delovanju v državnem zboru. Do novih volitev torej na kako večino, v kateri bi bili levičarji in Mladočehi, niti misliti ni, najbrž tudi sploh na kako večino ne. Stvari se bodo tako še nekaj časa dalje vlekli. Za najnujnejše stvari bode vlada že dobila večino, od slučaja do slučaja, najvažnejša politična in gospodarska vprašanja pa še počakajo rešitve.

Da se mi Slovenci večine iz nemških liberalcev in Mladočehov ne moremo veseliti, tega nam še omenjati ni treba. Mi pa vendar ne spadamo mej tiste, ki trdijo, da bi vsekako morali mi delati taki večini opozicijo. Počakati bode, kako bodo kazale razmere. Kaj bode nam pripravljena nova večina dovoliti v narodnem oziru. Če nam ne bode sovražna, jo tudi lahko podpirajo naši zastopniki od slučaja do slučaja, ako bode morda naše podpore potrebovala, to tem ložje, ker zveza s konservativci nam tudi ni donášala Bog ve kacega sadu in so tudi včasih v važnih zadevah nas pustili na cedilu. Odločno bi mi morali ugovarjati, ko bi kdo zahteval, da se Slovenci z Mladočehi o ničem pogajati ne smemo, ker so liberalci. Še člani nemškega centra, ki so gotovo dobri katoliki, so se večkrat pogajali z nemško svobodomiselno, da celo s socijalnodemokratsko stranko. Brez kompromisov ne gre, samo z načelno politiko se ne pride daleč. Vedno jahanje načel je odločno obsodil celo konservativni „Vaterland“ na Dunaji. Politika se mora ravnati po razmerah in tudi naši državni poslanci bodo umno postopali, če se bodo tako ravnali, kajti drugače je težko kaj doseči. Seveda pri tem pravih smotrov slovenske politike ne smejo pustiti iz oči.

Politični pregled.

Državni zbor je rešil budget in se sedaj še posvetuje o finančnem zakonu. Zboroval bode še do danes tedna. Drugi teden reši baje zakon proti ponarejanju živil in pa zakon o vredenju stavbenega obrta.

Mladočehi in narodno vprašanje. — Kakor je dr. Kučera v nedeljo na shodu volilcev se izrazil, je že mej Mladočehi več mož, ki niso več za češko državno pravo, temveč za preustrojo Avstrije po narodnostih. Ti možje se popolnoma vjemajo z našim slovenskim programom, ki težimo po združenju Sloveniji. Želimo, da bi se tako mišljenje vedno bolj širilo mej češkimi zastopniki. Potem bi lahko slovenski zasopniki vedno sodelovali z Mladočehi.

Mladočehi in levičarji. — Poslednje dni so se na Dunaji vršili neki dogovori mej levičarji in Mladočehi. Govori se, da se je pokazalo, da je nasprotje mej Mladočehi in levičarji vedno manjše. Tudi se kaže, da se naposled še sporazumijo o razdelitvi okrajev po narodnostih. Danes ali jutri ima Plener v državnem zboru zopet govor, v katerem bode ponujal spravo Mladočehom.

Mladočeški shod je bil v nedeljo v Brnu. Govorila sta dr. Gregr in dr. Masaryk. Prvi je obžaloval, da se pod krinko vere hoče zasejati razpor mej češki narod. Nadeja se pa, da dotična prizadevanja ne bodo imela vspeha, ker je zlasti nižja duhovščina verna svojemu narodu. Potem je govoril o češkem državnem pravu in naglašal, da se morajo vsi Čehi zbrati okrog mladočeškega prapora, ako hočejo kedaj doseči obnovljenje tega prava. Masaryk se je pa bolj pečal z moravskimi zadevami. Da v tej deželi še vedno vladuje nemštvo, temu so največ kriva ponemčena mesta. Težišče vse češke politike je na Moravskem in v Šleziji. Ko Čehi dobe večino v moravskem deželnem zboru, pa se bodo njih razmere močno izboljšale. Kako malo je vlada prijazna Čehom, to kaže njeno postopanje na Moravskem in v Šleziji. Češkonemška sprava je imela to napako, da se je razprostirala le na Češko. Če se res misli na kako spravo, naj se raztegne na vse dežele

češke krone. Temu pametnemu govoru so vsi navzoči živahno pritrjevali.

Tirolska razstava. — Italijani se ne udeležijo razstave v Inomostu. Zastopan bode torej le nemški del dežele. Še celo italijanski oddelek deželnega kulturnega sveta in pa trgovska zbornica v Roveredu se te razstave ne udeležita.

Zjedinjenje obeh hrvatskih opozicij se je te dni proslavljalo z banketom. Govorniki so pri tem banketu posebno proslavljali vladiko Strossmayerja in pa Antona Starčevića. Spominjali so se tudi nas Slovencev. Brzobjavno so pozdravili slovenski oddelek Hohenwartovega kluba, samostojni hrvatski in pa mladočeški klub. Mi le želimo, da bi sloga ne ostala le v besedah, temveč se kazala tudi v dejanji.

Ministerska kriza se baje bliža na Ogerskem. S svojo cerkveno politiko je vlada tako daleč zagazila, da jej že skoro ne kaže družega, kakor odstopiti. — V komitatskih vpravah so se pa našle tudi take nerednosti, da nikakor niso v čast Ogerski.

Italija. — Italijanski kralj in kraljica praznujeta letos svojo srebrno poroko. Tem povodom vršile se bodo velike slavnosti po Italiji. Govori se, da kralja in kraljico tem povodom obišče v Rimu tudi nemški cesar.

Nemčija. — Na dnevnem redu je še vedno nova vojaška predloga, o kateri se posvetuje posebna vojaška komisija. Državni kancelar Caprivi in cesar sam trudita se mnogo in povsod, da bi pridobila večino za vojaško predlogo. Vkljub vsemu naporu se pa danes še ne more o nobenem vspehu govoriti. Nič se namreč še ne ve, bo li vojaška predloga pala ali prodrla in tudi to še ni gotovo, kedaj pride pred zbornico.

Srbija. — Volitve v skupščino so končane. V nekaterih krajih bili so resni izgredi, vendar so se pa v vsem volitve završile še nepričakovano mirno. Izid volitev natančno še ni znan. Liberalci so si sicer priborili večino, toda ne take, kakoršno so si mislili. Mesta volila so primeroma bolj liberalno nego kmetske občine. Pri vsej svoji neznatni večini, katero so si priborili liberalci, pa še o prihodnjem postopanju večih svojih poslancev niso prepričani, tako, da liberalna vlada nima z nobenim ponosom gledati na završene volitve in se tudi nima vzroka veseliti prihodnjega zasedanja skupščine.

Rusija in Nemčija. — Obravnave glede nemško-ruskih trgovinskih pogodb vrše se prav pridno. Načrt pogodbe bode se nemškemu državnemu zboru že po Veliki noči predložil in se bo v kljub nasprotstvu poljedelcev brez dvoma tudi vsprejel.

Rusija. — Vlada nakupila je za 800.000 rubljev žita, da se razdeli med ljudstvo po onih krajih, kjer je pomankanje.

Bolgarija. — Poroka princa Ferdinanda bode menda aprila meseca. — Mestni zastop sofijski je dovolil v slavnostne namene povodom kneževga ženitovanja 100.000 frankov. — Ruska vlada v nekem svojem glasilu svari Bolgare pred premembo ustave in priporoča meščanom in duhovščini, da po vzgledu metropolita Klemenja skuša ovirati, da se ne odpravijo stoletja obstoječe svete tradicije bolgarskega naroda in se ne zataji pravoslavna vera bolgarska. — Ta protest je ruska vlada poslala drugim vevlastim v posebni okrožnici. — Bolgarski eksarh Jožef v nekem telegramu do bolgarske vlade obžaluje korake, katere je storil metropolit Klemen, ga je pripravljen primerno kaznovati, vendar pa prosi vlado, da ga izpusti in zopet namesti.

Anglija. — Proti homeruli se zmirom strastneje agituje. V večih krajih so se vršili že protihodi, v mnogih krajih so pa napovedani. Kot govorniki proti homeruli oglašeni so najvplivnejši protiliberalni možje. — Dne 10. t. m. imela bi biti v spodnji zbornici priti na vrsto razprava o drugem branji homerule. Gotove zapreke so pa nanesele, da se bode napominana razprava vršila še-le po Veliki noči.

Amerika. — Kaiulani, prognana kraljica Havajskih otokov, ki biva sedaj v Novem Jorku, izdala je posebno adresno na ameriški narod, v kateri, zanašajoča se na pravico-ljubnost in svobodomiselnost tega naroda, pravi, da ji ne oropajo njenega malega kraljestva in isto ne priklopijo Zjedinjenim državam. — Ta kraljičin apel ni ostal brez posledic, kajti novi predsednik Zjedinjenih držav, Cleveland je že določena posvetovanja glede spojitve Havajskih otokov z Zjedinjenimi državami odložil na negotov čas.

Obrtnija.

Upogibanje lesa.

Izdelovanje hišne oprave iz upognjenega lesa je v teku zadnjih let čudovito napredovalo. Posebno je fabrikacija stolov in drugih sedal danes tako razvita, da človek komaj sledi napredkom, ki se pojavljajo leto za letom. Upogibanje lesa spada med najbolj interesantne iznajdbe na polji lesne industrije in zato veseli pozdravljamo zanimivo knjigo o tej tehniki, ki je ravno izšla v 3. dokaj pomnoženem natisu (Exner & Lauboeck, Biegen des Holzes. Wien, Verlag von B. F. Voigt. Cena 3 marke). Knjigi se vidi, da sta jo pisala moža, ki nista samo v teoriji doma, temveč tudi poznata praktično delo v vseh njegovih kotih in potih. Delo je za nas posebno v onih oddelkih zanimivo, ki govore o pohištvu. Pred očmi čitatelja gradita pisatelja stol iz upognjenega lesa. Naslanjaje se na svetovno znano tovarno bratov Thonetov, ki so prvi začeli izdelovati pohištvu iz upognjenih delov, kažeta, kako nastane slonilo, obroč, noge itd., opisujeta potrebne stroje za upogibanje ter kažeta z lepimi slikami posamične procese. Imenovana tvrdka Thonetova je v tem izdelovanju prva na svetu. Svoje glayne tovarne ima na Moravskem blizu Valaškega Mezeriča. Sedaj je 7 fabrik v tiru, katerim pomaga 20 manjših delarnic. Vseh delavcev je nad 6000 in parnih mašin 20. Vsak dan izvrše tovarne 3500 stolov. Odkar je Thonet začel v veliki meri uporabljati svojo iznajdbo, to je od leta 1856, izdelal je v svojih tovarnah 17.799.416 kosov hišne oprave, mej temi 14.584.487 stolov.

Ravno tako zanimiv je oni oddelek knjige, v kateri se opisuje poraba upognjenega lesa v lesni industriji sploh in ne glede na pohištvu. Tak les se rabi osobito pri grajenju ladij, pri kolarjih in pri sodarjih. Za ladije upogibajo ogromne kose lesa; za kolesa delajo s posebnimi mašinami obroč (platišče) iz jednega samega kosa, za sodarje pa doge, zakrivljene kolikor treba. Drugi stroji krive obode za škatlje, palice za dežnike in solnčnike ali pa celo rezonančna dna za muzikalično orodje. Do sedaj so bili okvirji za gosli, citre itd. zloženi iz veliko delov; vsaj 24 deščic je bilo treba skupaj zlimati, da je nastalo primerno dno. Thonet pa zakrivi rezonančno dno iz jednega samega lesa. Na tak način izdelano muzikalno orodje ima posebno lep in jak glas.

To je glavna vsebina omenjene knjige, ki zopet dokazuje, da je avstrijska lesna industrija med prvimi na